

SLOVENEK

== Velja po pošti: ==
 za celo leto naprej . . . K 26.-
 za eno mesec . . . " 2.20
 za Nemčijo celoletno . . . " 29.-
 za ostalo inozemstvo . . . " 35.-
V Ljubljani na dom:
 za celo leto naprej . . . K 24.-
 za eno mesec . . . " 2.-
 V upravi prejemam mesečno . . . 1.80
Sobotna izdaja:
 za celo leto K 7.-
 za Nemčijo celoletno . . . " 9.-
 za ostalo inozemstvo . . . " 12.-

== Inzerati: ==
 Enostolpna pettivrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
 za enkrat po 30 v
 za dva- in večkrat . . . " 25,,
 pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
== Poslano: ==
 Enostolpna pettivrsta po 60 v
 Izhaja vsak dan izvenredno ne delje in praznike ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisni listi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun pošto hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-hero. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Hrvatje pred svojim kraljem in kraljico.

Preteklo soboto popoldne ob dveh so se poklonili zastopniki kraljevine Hrvaške in Slavonije svojemu kralju in kraljici. Hrvatski ban baron Škrlec je pozdravil kralja v hrvatskem jeziku, v katerem je povdarjal zvestobo in udanost hrvatskega naroda nasproti svojemu kralju. Po tem pozdravu je kralj odgovoril v nemškem jeziku: »S srčno zahvalo sprejemam kraljica kakor tudi jaz s tako navdušenimi besedami podnesen poklon oblastev in dostojanstvenikov Hrvaške in Slavonije, kakor tudi prepričevanje o njihovi zvestobi in privrženosti. Hrvatski narod, vedna podpora prestola in dinastije, je dokazal kakor vedno tako tudi v sedanjih težkih časih svoje domoljublje v vsakem oziru, a čete, ki se izpopolnjujejo iz Hrvaške in Slavonije, so podale sijajne dokaze vztrajnosti in hrabrosti. Naj pride z božjo pomočjo skoraj nagrada — časten mir!« — Nato je nadaljeval kralj govor v hrvatskem jeziku: »Sporočite prebivalstvu Hrvaške in Slavonije Moj očetovski pozdrav s prepričanjem, da gojim vročo željo spoznati kmalu tudi Vašo lepo deželo.«

Ko je kralj končal, so ga Hrvati pozdravljali z burnimi in dolgotrajnimi živjolkami. Nato je hrvatski ban predstavljal kralju Karlu člane deputacije. Kralj je vsakega posameznega člana deputacije nagovoril in mu stisnil roko, ravnotako je tudi kraljica dala vsakemu roko, katero so vsi poljubili.

Avstrija vstaja.

Mi smo verovali, da bo zmagala zdrava avstrijska državna misel: ravnopravnost njenih narodov in notranji mir med njimi. Današnja dunajska poročila prinašajo vest: še se godijo čudeži. Naša vera je potrjena. Vemo dobro, da je bil naš mladi cesar tisti, ki je lani prvi sprožil mirovno ponudbo. V svojem manifestu je izrekel svoj cilj: čim prej časten mir na zunaj in enakopravnost vseh narodov na notraj. Ruska revolucija je veliko pripomogla k ureditvi zunanje in notranje miru med narodi. Rusija noče gospodovati tujim narodom, noče jim jemati njihove narodne dedščine in noče njihove zemlje. Svojim državljanom pa daje enakopravnost, demokratično ustavo in samoupravo. Narodi sami naj odločajo svojo usodo kot bratje. Naš zunanji minister je odgovoril: Naši in vaši cilji so enaki. Mi hočemo z ruskimi narodi živeti v prijateljstvu kot bratje. Tudi mi nočemo nič drugega kakor da so nam zagotovljeni obstanek, čast in možnost razvoja. Že dvakrat je naš zunanji minister povdaril, da pridejo avstrijski narodi po tolikih žrtvah do svojih pravic. Rusija je dala svojim narodom vse, Avstrija ima tudi to voljo. Besedi je seveda moralo slediti dejanje. Zunanji mir brez notranjega ni mogoč. Ljudstva so za mir. Avstr. narodom je bil varen vodnik k temu cilju mladi cesar. Dve leti je bil na bojišču. V strelskih jarkih je videl enakopravnost in enakovrednost avstrijskih narodov. Pet mesecev vlada, toda Avstrija je že druga; oživlja svoje staro poslanstvo: mir in prijateljstvo na zunaj, svojim narodom in slojem pa pravičnost in ljubezen. Naš mladi cesar si je pridobil neomejeno zaupanje in ljubezen svojih narodov.

V svojem manifestu je slovesno izjavil in obljubil, da hoče biti ustaven vladar, da hoče vladati z ljudstvom. Sedaj je prišel čas in ljudstvo prihaja do besede. Dunajski parlament se odpre po treh letih. Prvo njegovo delo bo beseda miru. Miroljubnost cesarja je slovesno izpričana, parlament vseh avstrijskih narodov pa bo izpričal, da ta mogočna država, domovina več enakopravnih narodov, noče delati krivice, sama je pa tudi noče trpeti. Nismo siljeni k miru, naše orožje je zmagovito, toda pot miru ni treba da vodi skozi bajonete in kanone, ampak prej pripelje tja poštena, pravična in bratovska beseda svobodnih narodov. Avstrijski narodi si bodo v svobodnem

medsebojnem dogovoru kot svobodni, enakopravni in enakovredni bratje uredili svoje domače razmere v smislu pravice, ljubezni in demokratičnosti. Nočemo osvajat na zunaj, nočemo »osvoboditve« od zunaj! Ne enega ne drugega nočemo in nismo potrebni. Z ljubljanim mladim cesarjem na čelu se hočemo posvetiti mirnemu zunanjemu in notranjemu življenju. Prepričani smo, da bo sklicanje avstrijskega državnega zbora, zadnjega, ki molči, odstranilo zadnji zapah in odprlo vrata trajnega svetovnega miru.

Okroi ne bo. — Parlament bo »diloča«.

Mirovno vprašanje v ospredju.

Dunaj, 16. aprila. Predvčerajšnjem je bil pri cesarju v avdienci minister javnih del baron Trnka, ki je imel včeraj daljši razgovor z ministrskim predsednikom grofom Czerninom. Ta dan se je vršil ministrski svet, zvečer pa je bil ministrski predsednik grof Clam Martinic pri cesarju. Poučeni krogi zatrjujejo z vso gotovostjo: gre se za parlament, ki naj se snide zadnji teden v maju. Že v bližnjih dneh pride razglas, ki sklicuje zbornico.

Bistvena je ta ugotovitev, da je vlada na temelju vesti od poučene strani opustila svojo namero, da bi jezikovni zakon, izločitev Galicije in državnozbornski poslovnik rešila izven parlamenta. Državni zbor bo tedaj sam izvršil preuredbo notranje političnih razmer. Ker stoji v ospredju vprašanje miru, zato bo moral izvenparlamentarna vprašanja spraviti v soglasje z notranjepolitičnimi vprašanji.

Nek vir, ki je poučen o namenih Clam Martinicove vlade, razlaga njene sedanje misli takole: Dogodki zadnjih tednov v zunanji politiki so potisnili mirovno vprašanje vidno v ospredje političnih razmišljanj. Za velike naloge bližnje in daljne bodočnosti je treba združiti vse sile. Tej potrebi se mora brezpogojno podrediti tudi notranja politika. Sklicanje parlamenta se pripravljaja za konec maja. Zbornica vzame nase ogromne dolžnosti in veliko odgovornost za razvoj stvari v Evropi, kakor tudi za one predpogoje, ki jih zahteva preuredba Avstrije in prehod iz vojne v mirovno gospodarstvo. Parlament bo svoje naloge le tedaj izpolnil v polni meri, če začne svoja posvetovanja z veseljem do dela in brez vsake obremenitve.

Dunaj, 16. aprila. Izvenparlamentarna rešitev raznih naredb je padla vsled zunanjih razmer. Parlament je neobhodno potreben in sicer prav kmalu, okroi ap bi zaprl pot parlamentu. Vest o bližnjem sklicanju zbornice je v političnih krogih vzbudila veliko pozornost, in to razlagajo tako, da se bližamo mirovnim pogajanjem. Stranke bodo v bližnjih dneh imele posvete in sklepane o novem položaju. Brzojavno so sklicani na Dunaj knez Fürstenberg, grof Nostitz, Dobernig in dr. Groß. (Gre za posvetovanje liberalnih Nemcev. Op. ur.)

Načrt nemškonacijona ne zveze o upravi samostojne Galicije.

»Nowa Reforma« priobčuje osnovni načrt o odcepitvi Galicije, katerega je izdelala nemška nacionalna zveza in katerega je izročil njen predsednik dr. Groß predsedniku poljskega kluba vitezu dr. Bilinskemu.

Po informacijah »Nowe Reforme« sloni nemški načrt na sledečih načelih. »Gališko kraljestvo tvori del avstrijske države. Vprašanje odcepitve Galicije naj se izvede po sledečih načelih: Državna zbornica se v sedanji svoji sestavi ne snide. Gališki državnozbornski zastopniki izstopijo iz poslanske gosposke zbornice in se sestanejo vseh posebnih zbornicah,

ki bodo tvorile zastopstvo Galicije. Skupna vprašanja cele države bosta razpravljali obe državni zbornici posebej in zastopstvo Galicije posebej. Če bi pa prišlo med avstrijskimi državnimi zbornicami in med obema zbornicama gališkega zastopstva do nesporazumljenja, izvolijo v tem slučaju vse štiri zbornice delegate, ki bodo sklepali o vseh spornih socialnih vprašanjih brez diskuzije. Število zastopnikov, posebno pa njihova razdelitev med avstrijskimi zbornicami in gališko zastopstvo bo določeno na podlagi števila prebivalcev in davčne moči.

Skupna vprašanja so sledeča: 1. Vsa vprašanja se smatrajo za skupna, ki so omenjena v 1. paragrafu ustave z dne 21. prosinca 1867 in v 2. paragrafu te ustave. 2. Državne zadeve. 3. Vojaške stvari. 4. Proračun, zadeve računskega dvora, novi davki, sprememba starih dolgov, prodaja, preemba ali obremenitev državne imovine, monopoli, kraljeva posestva. 5. Vprašanja valute, kovani in papirnati denar, da, pošta, brzojav in telefon, železnice in druge prometne naprave. 6. Mera, tehtnica, varstvo znamk. 7. Vprašanja zdravstva. 8. Policija in ljudsko štetje. 9. Varstvo duševne imovine. 10. Rudarstvo.

Vprašanja teh zadev bodo podrejena uradom, katere postavi država tudi v Galiciji in ki so od gališke vlade neodvisni. Če bi zakonodajni zbori in vprašanje Galicije ne odgovarjali skupnim interesom, vzame država skupne zadeve v svoje roke. Deželni uradi se sporazumljajo z državnimi v nemškem državnem jeziku.

Ukrajinci in Nemci dobe parlamentarno zastopstvo, ki jim pritiče in možnost vsestranskega razvoja.

Mesto Biala in sosedne občine bodo odcepljene od Galicije in združene s Šlezijo.

Tako nemški načrti! Razume se, da poljski klub in »Nowa Reforma« odločno odklanjata te nemške načrte. »Nowa Reforma« pravi: »Glejmo, da bo ta načrt našel mesto v arhivu med raznimi varietetami.«

Spominjajte se goriških beguncev!

Velika bitka ob reki Aisne.

Na zahodnem bojišču se bijeta dve bitki: ena na prostoru med La Bassee in Croisilles (severno in južno od Arrasa), druga pa na prostoru med Soissonom in Ripontom (zahodno in vzhodno od Reimsa). Artiljerističnega presenečenja, kakor je bilo pri Arrasu, v bitki pri Soissons-Reimsu ni pričakovati, kajti nemške baterije so topovsko pripravno za francoski napad uspešno pobijale.

Bitka pri Arrasu je sedaj prešla v delne boje, vendar pa se mora računati, da bodo Angleži kmalu zopet na večji fronti napadli. Pozorišče krvave borbe se sedaj razteza čez Lens do La Bassee in proti jugu od Arrasa čez Croisilles, ki pa že pripada fronti, katero so Nemci izpraznili.

Pri ogromnih rezervah, s katerimi razpolagajo Angleži in Francozi in z ozirom na splošen političen položaj se mora računati, da bodo pomladanske bitke trajale dolgo. Načrt istočasnega napada na celo nemško fronto od La Bassee do zahodne Champagne vsaka kor ni izpeljal. Bitki pri Arrasu je sledila bitka pri Reimsu in tej bo svoječasnno sledila bitka pri St. Quentinu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 16. aprila. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Rupreta.

Na severnem bregu Scarpe je naš uničevalni ogenj zadrževal angleške napadalne valove; nastopa za to ni bilo mogoče izpeljati. Naš ogenj je tudi severnovzhodno Croisillesa z velikimi izgubami za sovražnika izjalovil močan napad Angležev.

Severno ceste Arras-Cambrai je vrgel napad naših čet sovražnika proti Lagnicourt in Boursiesu. H krvavim izgubam Avstralcev, ki so se tam bojevali, so izgubili tudi 475 ujetnikov in 15 strojnih pušk, dalje 25 topov, ki smo jih vzeli in razstrelili, da jih ne morejo več uporabljati.

Topovski ogenj je postal pri St. Quentinu močnejši.

Bojna črta nemškega cesarjeviča.

Med Oise in Aisne so se izjalovili večeraj z močnim ognjem pripravljene napadi Francozov pri Vauxaillonu in Givresu.

Od Soissons do Reimsa in v zahodnem delu Champagne so najmočnejše streljali s topovi in z minami. Potem ko se bili 18. t. m. izjalovili sovražni poizvedovalni sunki, se je danes zjutraj v tretjem odseku unela bitka pehote.

Bojna skupina vojvode Alberta Virtemberškega.

Na lorenški ravani in ob vходу na Burgimasko niso uspeli nastopi francoskih naskakovalnih čet proti našim postojankam.

Uspel ni enoten napad sovražnih letalcev na naše pritrjene zrakoplove ob Aisne. Med Soissonsom in Verdunom je izgubil večeraj sovražnik enajst letal; večina so bili stroji najnovejše vrste (Spads). Prvi generalni kvartirni mojster:

pl. Ludendorff.

NEMŠKO VEČERNO URADNO POROČILO.

Berlin, 16. zvečer. Uradno:

Pri Arrasu so se le malo bojevali. Ob reki Aisne se je pričel po desetdnevnem osredotočenem ognju velik francoski prodiralni sunek z dalekosežnim ciljem. Na 40 km široki napadalni črti se bije ljut boj za našo najsprejnejšo postojanko.

Angleško uradno poročilo.

14. aprila. Osvojili smo Fayet, eno miljo severozahodno od St. Quentina, in važno postojanko na visokem ozemlju vzhodno od Le Verguiell. Severno od ceste Bapaume—Cambrai smo prišli naprej v smeri proti Queantu. Vzeli smo kolodvor Vimy in dele sovražnega jarka med Givenchy-en-Gohelles in Angres. Med topovi, ki smo jih tu zaplenili, so štiri osempalčne havbice.

14. aprila. (Drugo poročilo.) V zadnjih bojih pridobljeno ozemlje združuje postojanke, ki smo jih sovražniku vzeli v bitki pri Loosu. Sovražni napadalni poskus ponoči vzhodno od Loosa je bil odbit. Mesto Lievin (jugozapadno od Lensa) smo danes zjutraj vzeli. Znatna množina vojnega materiala je prišla v naše roke. Popoldne smo vzeli St. Pierre (severozapadno od Lensa). Naše čete zasledujejo sovražnika na celi črti od reke Scarpe do južno od Loosa in so dosegle točke, ki leže 2 do 3 milje vzhodno od grebena Vimy.

Južno od Scarpe so se cel dan bili težki boji, v katerih je sovražnik uporabljal močne rezerve. Protinapadi so po kratkih odmorih sledili drug drugemu. Naše čete so povsod držale vzete postojanke in zadale sovražniku resne izgube. Čez dan smo na široki fronti severno in južno od ceste Bapaume—Cambrai zopet napredovali. Med celo vrsto divjih bojev, ki so vsi za nas ugodno izpadli, so si naše čete tekotom dneva južno in vzhodno od Fayeta napravile pot do nekaj sto jardov pred St. Quentinom in z bajonetom vzele vas Gri-court. Sovražnik se je trdovratno upiral in je poleg 400 ujetnikov izgubil veliko mrtvih in ranjenih. Sovražni protinapadali poskus je naša artiljerija zadušila.

15. aprila. Zjutraj je sovražnik izvršil močan napad na 6 milj široki

fronti na vzhodni strani ceste Bapaume—Chambrai. Napad je bil povsod brezuspešen, razven pri Lagnicourt, kjer se je sovražnik ustalil; protinapad ga je pa s težkimi izgubami zopet pregnal iz vasi. Osvojili smo sovražne obrambne naprave vzhodno od Lievina, od Riaumonta do vzhodnega kota mesta St. Pierre. Naše čete prodirajo proti Lensu.

15. aprila. (Drugo poročilo.) Severozahodno od St. Quentin smo severno od Gricourta pridobili na ozemlju in ugrabili ujetnike. V bližini gozda Avrincourt in vzhodno od Lievina, kjer se bližamo robu Lensa, smo prodrlj dalje. Sovražne izgube pri napadu na obeh straneh ceste Bapaume-Cambrai so bile celo težje, kot se je prvotno poročalo. Ne glede na 300 ujetnikov so Nemci pustili 1500 mrtvih pred našimi postojankami.

Francosko uradno poročilo.

15. aprila ob 3. uri popoldne. Severno in južno od Oise je naše topništvo ponoči močno delovalo. Naši poizvedovalni oddelki so povsod našli sovražne järke močno zasedene in so privedli nekaj ujetnikov. Severno od Aisne je bilo ponoči razmeroma mirno.

Letalstvo. Dne 12. in 13. aprila so naši letalci v številnih zračnih bojih setrelili devet nemških letal. Štiri druga letala so se, resno zadeta, morala spustiti za sovražnimi vrstami na tla. Dne 14. aprila smo sestrelili 11 sovražnih letalcev.

Letalski napad na Freiburg.

Berlin, 16. aprila. Wolffov urad poročila: V soboto opoldne je skupina 12 sovražnih letal napadla odprto mesto Freiburg. Napad se je popoldne ob 5. uri ponovil z dvema skupinama s skupno 23 letali. Napad je žal zahteval več človeških žrtev. 7 žen, 3 može in 1 vojak, so bili ubiti, 17 žen, 8 može in 2 otroka ranjena. Nemški letalci so se takoj dvignili in spustili v boj s sovražnimi letalci. Sestrelili so tri angleška letala. Voditelj napada, angleški podpolkovnik, je v nemških rokah.

Angleške izgube.

Amsterdam, 16. aprila. (K. u.) Angleški izkazi izgub z dne 7., 9. in 10. aprila navajajo imena 476 častnikov in 4806 mož.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 16. aprila. Uradno: Na bojni črti v dolini Fleims so danes zgodaj zjutraj vdrl naše naskakovale čete v Cima di Bocche v italijan. postojanke in so ujele tam 7 častnikov in 124 mož.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

Italijansko uradno poročilo.

16. aprila. Na tridentinski bojni črti so trajni snežni viharji včeraj ovirali našo pehoto, ki je na raznih mestih odbila sovražne poizvedovalne čete. Na visokem Butu je danes zgodaj zjutraj vdrl naš oddelek čez snežno galerijo v sovražni jarek severno Freikofelna, zadal je branilcem izgube in osvojil orožje in strelivo. V tolimskem odseku smo ponoči od 14. na 15. t. m. takoj odbili sovražni napad pri Čiginju. Vzhodno Gorice in v Vipavski dolini je naše topništvo z dobrim učinkom obstreljevalo sovražne železnice.

D' Annunzio.

Lužano, 16. aprila. »Corriere della Sera« poroča: Gabriele d' Annunzio je sedaj popolnoma ozdravel in je pri poveljstvu prosil dovoljenja, da bi se smel takoj vrniti na fronto.

Vojska z Rusi in Rumuni.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 16. aprila. Uradno: Nad Darmaneski je sestrelil 4. t. m. c. in kr. letalec sovražno letalo vrste Nieuport. V Voliniji so včeraj Rusi s topovi močnejše streljali. Sicer nič važnega.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 16. aprila. Veliki glavni stan: Splošno so se le malo bojevali. Le ob železnici Kovel-Luck je izstrelilo rusko topništvo približno 10.000 krogelj na naše postojanke.

Prodirajoče poizvedovalne oddelke smo odbili.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Rusko uradno poročilo.

14. aprila. Zapadna fronta: Streljanje s puškami in poizvedovanje. Težka sovražna artiljerija je obstreljevala Brody. Nekaj civilnih oseb je bilo ubitih. Na različnih odsekih fronte so avstrijske čete zapustile svoje järke in mahale z zastavami.

pri čemur so držale v rokah zavoje papirja in skušale klicati naše vojake. Naša artiljerija je s šrapneli razkropila to skupino Avstrijcev.

Rumunska fronta: Streljanje in poizvedovanje. Številni avstrijski dezertjerji, častniki in vojaki, pripovedujejo, da Avstriji in Nemci upajo, da bo deločasne vlade povzročilo v deželi anarhijo in desorganiziralo rusko armado.

Podmorska vojska.

40.782 ton na Sredozemskem morju potopljenih.

Berlin, 16. aprila. Uradno: Po novih poročilih je bilo potopljenih na Sredozemskem morju 6 parnikov in 4 jadrnice s 40.782 tonami. Med njimi je bil potopljen 6. aprila oboroženi angleški parnik »Spithead« (4679 ton), ki je vozil iz Aleksandrije v Colomibo, dalje francoska jadrnica »Cybelle« (154 ton), ki je vozila iz Malage v Lizbono. Dne 10. aprila je bil potopljen neznani oboroženi angleški približno 8000 tonski transportni parnik, ki je bil zelo naložen in ki je vozil v Port Said in pred Aleksandrijo neka angleška pomožna križarka vrste »Otway«, ki je obsegala približno 12.000 ton. Dne 11. aprila je bil potopljen oboroženi angleški parnik »Imperial Transport« (4648 ton) med vožnjo iz Port Saída v Malto. Začetkom aprila sta bila, kakor izpovedujejo angleški vojni ujetniki, potopljena po minah dva parnika, vsak je obsegal približno 5000 ton. Načelnik admiralnega štaba mornarice.

V Rusiji se pripravljajo nove resne silvari.

Stockholm, 16. aprila. »Ruska Volja« v rajtemnejših slikah opisuje notranje težave v Rusiji. Položaj postaja vedno resnejši; vlada izjavlja s popolno pravico, da se nahaja domovina v nevarnosti. Desorganizacija od spodaj grozi z najhlastnejšimi posledicami. Delo v petrograjskih tvornicah, ki delajo armadi, je ovirano. Delavske množice se niso vrnile na delo. »Pravda« pravi, da iz neznanih razlogov delo popolnoma počiva. Zmerni list »Rabohaja Gazeta« sodi zelo resno o zmedbi, ki vlada med delavstvom. Agitatorji hujskajo brez ovire ljudi. Klici: »Strmoglavite začasno vlado!« postajajo vedno glasnejši. Delavci se hočejo polastiti tvornic, izvesti komunistem in uvesti mesto osemurnega štiriurni delavnik. O ustavodajalnem zboru pravijo že zdaj, da je sovražnik ljudstva. Tako nastopajo celo člani delavskega in vojaškega odbora. Oklic petrograjskih čet, naj delavci ne napadajo tvornic in naj se zadovoljijo z osemurnim delavnikom, ni nič vplival. Pričela se je nova nevarna doba. Ozračje je zelo napeto. Vsak trenutek lahko zopet počli.

Vse ruske železnice v rokah delavcev.

Kodanj, 16. aprila. Osrednja zveza ruskih železničarjev se je pridružila zdaj ustanovljenemu osrednjemu odboru delavcev in ga pripoznala za edinega predstavitelja Rusije. Vsa pota in železnice so zdaj v rokah delavskega osrednjega odbora. Železničarji nočejo izvesti povelj časasne vlade in se držijo le navodil osrednjega odbora.

Program delavskega in vojaškega sveta.

Stockholm, 16. aprila. Kongres je sklenil bistveno: Delavski in vojaški svet naj se proglasi za kontrolni organ časasne vlade, kar je že dejansko in naj pripravljajo splošen mir brez aneksij in kontribucij temeljem svobodnega narodnega napredka.

Volilna agitacija v ruski armadi.

Kodanj, 16. aprila. »Ruski Invalid« svari rusko vlado, naj v sredi vojske ne zanese volilne agitacije med vojake na bojišču, ker bi se lahko popolnoma izpodkopal enotnost bojne črte in disciplina armade. List zahteva, naj se volitve v rusko konstituantno toliko časa zavlečejo, dokler je velik del mož vsled vojske zadržan na bojišču. Socialnodemokratska »Pravda« odgovarja članku, o katerem pravi, da se je spisal, ker ga je bil naročil vojni minister Gučkov, da je vojni minister nazadnjak in da mora delavska stranka zahtevati, naj odstopi.

Proti Angliji.

Curih, 16. aprila. V Petrogradu so delili zadnje dni letake proti angleški vladi.

Kuropatkin aretiran.

Pariz, 16. aprila. »Agence Havas« poroča iz Taškenta: Vojaški odbor je zaprl generala Kuropatkina.

Rusija dala pravice ukrajinskemu narodu.

»Dilo« z dne 13. t. m. prinaša po listu »Kijevska Misl« z dne 5. aprila sledečo vest:

Ministrstvo za uk in bogočastje v Rusiji je odredilo, da se uvede v šole na Ukrajini ukrajinsčina. In sicer: 1. V

ljudskih šolah se bo poučevala ukrajinsčina; seveda se bodo varovale pravice narodnih manjšin. Ruski jezik je obvezen predmet od drugega učnega leta naprej. 2. V učiteljske seminarije in institute na Ukrajini se vpelje ukrajinsčina kot učni jezik literature, zgodovine in zemljepisja. 3. V višjih šolah se ustanovijo posebne stolice za ukrajinsko literaturo, zgodovino in pravo. — Dalje poroča »Kijevska Misl«, da je kijevski mestni svet sklenil dne 3. t. m. sprejeti v mestno zastopstvo zastopnike ukrajinskih organizacij. V to svrhu je kooptiral sledeče Ukrajince: profesorja Gruševskega, Ivana Stešenka, dr. Antonoviča in delavca Tertični. — Za dne 13. t. m. je napovedano v Proskurovi — kakor poroča imenovani ruski časopis — veliko narodno ukrajinsko zborovanje z obširnimi programom.

Vojska z Ameriko.

Wilson hoče postati diktator.

Genf, 16. aprila. Wilson je izjavil, da mora dobiti pooblastila diktatorja, da se bo mogel boriti proti opoziciji. Tozadevni načrt je izročil poslancu Adamsonu, ki ga bo predlagal kongresu. Dozdaj še za to ni večine.

Pariz, 16. aprila. Kongres je sprejel postavo, ki pooblašča Wilsona, da sme prepričati pošiljatve živil tistim nevtralcem, ki podpirajo Nemčijo.

Kongres proti splošni brambni dolžnosti.

Genf, 16. aprila. »Herald« in »Sun« poročata: Ker kongres odklanja splošno brambno dolžnost, se je državni oddelek odpovedal brambni dolžnosti in bo sestavil armado iz rezervne milice.

Ameriški lastniki ladij se upirajo voziti.

Amsterdam, 16. aprila. »Morningpost« poroča: Velik del ameriških lastnikov ladej se brani, da bi vozile oborožene ali neoborožene trgovske ladje. Vlada Združenih držav zdaj premišluje, če naj te ladje rekvirira ali ne. Nizozemski listi sodijo, da se lastniki ladij zato branijo voziti, ker rapidno narašča število potopljenih ameriških ladij.

Plovba ob ameriški obali.

Genf, 16. aprila. »Matin« poroča iz Washingtona: V vojni coni ob ameriški obali se sme podnevi voziti le z največjo brzino petih vozlov.

Roosevelt zbira polk.

Genf, 16. aprila. »Matin« poroča iz Washingtona: Roosevelt zbira v soglasju z vlado ženijski polk.

Združene države proti Mehiki.

Berlin, 15. aprila. Iz Genfa se poroča »Voss. Ztg.«: »Agencia Americana« poroča: Združene države so zbrale ob mehikanski meji 50.000 mož, da bi jih nenadoma ne napadel Villa.

Mehika ostane nevtralna.

Mehika, 16. aprila. (K. u.) Reuter: Caranza je v novem kongresu izjavil, da bo Mehika v vojski strogo nevtralna.

Brazilijska pošlje 200.000 mož v Evropo.

Haag, 16. aprila. Reuter poroča, da bo v slučaju vojske poslala Brazilijska v Evropo 200.000 mož pehote.

Brazilijska zapleni nemške ladje.

Rotterdam, 16. aprila. Iz Rio de Janeiro se poroča, da so zaplenili nemške ladje, ki obsegajo 235.591 ton. 15 ladij pripada Hamburg Amerika progi, 6 severnonemškemu Lloyd.

Poročila o miru.

Rusija že ponudila mir?

Curih, 16. aprila. Ruski krogi v Šviciji so obveščeni, da je Rusija osrednjim evropskim silam ponudila mir.

Sporazum z Rusijo gotova stvar.

Berlin, 16. aprila. »Vossische Ztg.« piše: Sporazum z Rusijo ni postal le mogoče, marveč je gotova stvar. S preveliko naglico ne smemo povzročati, da bi postale množice v Rusiji nezaupljive. Ruski narod naj mirno premisli, kaj da zahtevajo njegove koristi. Mi lahko čakamo, dokler se ne bo odločil.

Italijani in nova mirovna ponudba osrednjih velesil.

Curih, 16. aprila. Rimski dopisnik »Avantija« poroča: Vest o novi mirovni ponudbi osrednjih velesil, posebno Avstrije, je v Rimu živahno vznemirila. Vplivala je močnejše, kakor prva ponudba osrednjih velesil. Politični krogi sodijo bolj optimistično, kakor so v decembru.

Tudi Anglija postaja naklonjena miru.

Amsterdam, 16. aprila. (K. u.) »Allgemeen Handelsblad« piše: V celi vojski ni bilo ugodnejšega trenutka, da se prično mirovna pogajanja, kakor zdaj. Velikanske izgube ladij in slaba letina povzročajo, da je tudi Anglija bolj naklonjena miru, kot je bila prej.

Amsterdam. Angleški list »Common Sense« poroča: Znani angleški politik Noel Buseton je izjavil na nekem mirovnem shodu, da so ga obvestili angleški diplomatični krogi, sporazum bi bil pripravljen, da sklene z osrednjimi velesilami mir.

Pogoji so: 1. Nemčija mora popustiti celo osvojeno ozemlje. 2. Osrednji velesili morata pritrditi, da dobi Srbija izhod k morju in da se Tridentinsko odstopi Italiji. 3. Belgija in Srbija se morata obnoviti in odškodovati. 4. Nemčija mora izprazniti v Franciji zasedeno ozemlje in odstopiti del Lorene s trdnjavo Mec Franciji. 5. Dardanele bo nadzorovala Amerika. 6. Del kolonij se Nemčiji vrne. Zanimivo je, ker po Buxtonu sporazum o usodi Rumunije popolnoma molči.

Finale svetovne vojske.

Genf, 16. aprila. Turinska »Stampa« piše: Velika strateška podjetja sporazuma na zahodnem bojišču so finale svetovne vojske. Utemeljeno je mnenje, da se bližajo mirovna pogajanja.

Francoski sindikalisti za mir.

Genf. »Herve« ogorčeno piše, da so se francoski sindikalisti skoraj soglasno izjavili za takojšnja mirovna pogajanja.

Posveti v Stockholmu.

Stockholm. »Dagens Nyheter« poroča: Praktične priprave za posvet socialistov, ki so odpotovali iz Švice pod Leninovim vodstvom, so se v Stockholmu že očitno pričele. V hotelu »Kontinental« so vprašali, če se dobi velik prostor za kongres.

Stockholm, 16. aprila. K zadnjim razgovorom švedskih in ruskih socialistov Brantingove skupine niso pripustili.

Hamburg. »Generalanzeiger« poroča: V soboto so odpotovali v Kodanj tuđi zastopniki nizozemske socialne demokracije.

Votivna cerkev za mir.

Lužano, 16. aprila. (K. u.) Kardinal dekan Venutelli hoče zgraditi v Ostiji pri Rimu votivno cerkev za mir. Oklic za podpisovanje prispevkov je sv. oče dovolil in sam daroval 100.000 lir.

Razna poročila.

Poljska armada.

Polkovnik Berbecki, sedaj načelnik štaba poveljstva legij, je pred par dnevi predaval v Varšavi o poljski armadi. Iz njegovega predavanja posnemamo: Koncem aprila t. l. bo štela poljska armada 60.000 mož, ki bo pa do septembra t. l. narasla do 300.000 mož.

Laži o nemirih v Sofiji.

Sofija, 15. aprila. Bolgarska brzojavna agencija popolnoma dementira govornice, ki jih je širilo pariško časopisje in ki so jih gotovi švicarski listi ponatisnili, češ da so nastali v Sofiji nemiri proti kralju in vladi. Vse te izmišljotine in stremljenja po posebnem miru z Bolgarijo merijo le na to, da bi pomirjevali v Rusiji, kjer jasno poznajo smotre, ki jih v sedanji vojski sporazum zasleduje.

Dnevne novice.

+ Naš cesar pri 27. ljubljanskem črnovojniškem polku. Dne 10. t. m. pride poročilo, da se popoldne pripelje cesar. Začeli smo se pripravljati in ob 2. uri popoldne se postavimo na cesti v špalir. Okoli 4. ure se pripelje cesar. Spremljalo ga je sedem avtomobilov, v katerih so bili visoki štabni častniki, generali itd. Govoril je delj časa z našim polkovnikom. Peljal se je še v bližnjo vas in se vrnil kmalu nazaj. Za slovo mu še enkrat zakličemo »živio« in godba zaigra cesarsko himno. Cesar se ni bal ne blata, ne težavne poti v hrib. Njegova dobrotljivost nam ostane vedno v spominu.

+ Pismo vojnega ministra bistriškemu župniku g. Frančišku Zvan. »Prečastiti gospod! Po zaupanju Njega Veličanstva imenovan za vojnega ministra, Vam, prečastiti gospod župnik, preden zapustim svoj zbor, izrekam za uspešno, krepko, požrtvovalno delovanje v blagor prebivalstvu mojega okrožja svoje priznanje in zahvalo. Vedno sem si prizadeval skrbeti za blagor pridnih prebivalcev vojnega okrožja in se bom tudi v bodoče spominjal patriotskega obnašanja in požrtvovalne vstrajnosti Vaših župljanov. Srečna bodočnost po zadobljenem miru naj vsem zasije.«

— Ljubezen generalnega polkovnika Borojeviča do Zagreba. Hrvatski kipar prof. Franješ se je mudil pred dobrim tednom pri generalnem polkovniku Borojeviču, kateremu je izročil njegov kip. Ob tej priložnosti ni mogel general Borojevič prehaliti belega Zagreba, katerega se vedno z največjo ljubeznijo spominja. Med drugim je rekel: »Ko sem postal častni občan Zagreba, sem izpopolnil svojo zadnjo voljo še s

posebno želja, ki mi je ležala na srcu. Moj najinji počitek naj bo le na zagrebškem Mirogoju. Ako mi bo usojeno, da preživim svoje zadnje dni v miru, potem bo tudi ta moj prostor miru v mojem ljubem Zagrebu. Vsi moji predniki so bili krajišniki (obmejni vojaki), in so storili vse kar je bilo v njihovih močih, da se ojači in utrdi prestol. Nobeden pa ni imel koščka sveta. Na svoje stare dni bi rad imenoval tak košček zemlje svojo last. Majhna vila v Zagrebu s koščkom sveta, to je ideal mojih želja.

— **Dvorno žalovanje.** Dunaj, 17. aprila. (K. u.) Cesar je odredil za rajnega pruskega princa Friderika Karla dvorno žalovanje od 18. do 23. aprila 1917.

Skrajno čudno je, da nekateri p. n. naročniki, posebno mnogo njih ob železniški progi Dunaj-Trst vkljub obljubam in zagotovitvam poštne uprave ne morejo pravočasno dobiti naročenega »Slovenca«. Se bolj čudno pa je, da se nekaterim naročnikom iste pošte časopis redno dostavlja, drugi pa prejema »Slovenca« po več dni starega. Pri naši ekspediciji se ne more delati takih izjem in je tedaj zvrsta takim gorostasnim nerednostim iskati le na dotičnih poštah. Ako v tem oziru ne bo takoj bolje, priobčimo imena dotičnih pošt v našem časopisu. Ako se graški in dunajski listi lahko dostavljajo ob celi tej progi takoj drugi dan po izdaji, zakaj bi se »Slovenec« morol zapostavljati za cele tri ali več dni!

Zopet potres. Iz okolice Cirkle pri Krškem, dne 14. aprila. Danes popoldne v dobi ene ure (od 4. do 5.) smo čutili pri nas 6 potresnih sunkov, in sicer 4 rahlejšje, dva pa zelo močna. Prvi je bil ob 4. uri 10 min., trajajoč približno 8 sek., drugi ob 4. uri 12 minut, rahel, tretji je bil ob pol 5., tudi močan, trajajoč 8 do 10 sek., četrti ob 4. uri 40 minut, trajal je 3 do 5 sek., peti, izmed vseh najmočnejši, je bil ob trideset na 5, trajal pa je 25 do 30 sek, takoj nato nekako čez 5 minut pa je bil še šesti, podoben četrtemu. Vse sunke je spremljalo močno bobnenje. Zanimivo je, da na Vihrah (1 četrt ure proč od Skopice, 1 uro od Cerklj) so čutili samo 3, in sicer pravijo, da nobeden ni bil izredno močan. V Brežicah pa so jih čutili pet, in sicer pravijo, da so bili vsi zelo močni. So menda pač na vrsti le: Brežice, Čatež in Cerklje z okolico. — Brežice, 14. aprila. Danes popoldne od 4. ure do 1 četrt na 5 so bili štirje potresni sunki z močnim zemeljskim bobnenjem. Zlasti ob 1 četrt na 5 je bil tako močan, da so ljudje iz poslopij bežali in je omet padal. Tudi ponoči na 15. april so nekateri čutili rahel potres. 15. aprila mali sunek in močno bobnenje ob trideset na 12 dopoldne in ob 1. uri 24 min. popoldne.

— **Operni pevec Levar,** naš rojak, ki je angažiran na kralj. narodnem gledališču v Zagrebu, je zbolel na pljučih ter se je odšel zdraviti na Brestovac.

— **Smrtna kosa.** V Juršincih pri Sv. Lovrencu v Slovenskih gorah je umrl vinotročec J. Toplak. — V Celju je umrla vzgojiteljica gđna. Klementina Novak iz Idrije. — Umrla je gospa Roza Pstross, soproga c. kr. gozdarja v Bohinjski Bistrici.

Iz ruskega ujetništva pošiljajo pozdrave: Jan. Suster, Smarca pri Kamniku; Fran Skube, Hinje; Jan. Blatnik, Ratje; Fran Rajer, Gradenc — vsi od 27. dom. pešpolka.

— **Ropar v omari.** 12. t. m. je opazil glavni blagajnik Kranjske industr. družbe na Savi-Jesenicah, Jožef Wilfan, ko je zvečer prišel domov, da so vrata omare nekoliko odprta. Hotel jih je zapreti, tisti hip pa skoči iz omare majhen moški v delavski obleki in ga začne daviti. Začela se je obupna borba. Wilfan je klical na pomoč, nakar so prihiteli v bližini stanujoči uradniki, ki so videli roparja skočiti iz hiše. Tekli so za njim, a jim je ušel v gozd. Uvedli so obširne poizvedbe in naročili policijskega psa iz Celovca.

Nepravilnosti v prometu vojnopoštnih zavitkov. Vkljub ponovnemu zabičanju zadnjih določb se še vedno pošiljajo v vojnopoštnih zavitkih taka živila, ki se rada pokvarijo. Vsled tega se občinstvu v njega lastnem interesu vnovič priporoča, da se ravna po dotičnih predpisih. Pri tej priliki se posebno opozarja na to, da največkrat že omot vojnopoštnih zavitkov ni primeren in se za omot še vednouporabljajo manj vredni ovoji (tenak papir ali časopisni papir) ali pa veliko prešibki leseni zabojji. Ker se take pomanjkljivo zamotane pošiljke med vožnjo rade strgajo ali pokvečijo in so vsled tega zgube na vsebini posebno omogočene, se občinstvo poziva, da se najtočneje drži obstoječih predpisov, glede omotov. Vojnopoštne zavitke, ki ne bodo omotanji po predpisih, bodo poštni uradi pri predaji brezobzirno zavrnil.

Ljubljanske novice.

lj **Današnji glasbeno dramatični večer v deželni gledališču.** Gledališče je razprodano. Večer se donovi.

lj **Umrl je dne 16. t. m. v rezervni bolnišnici št. 4 leta 1874. rojeni Martin Černe,** črnovojnik pešpolka št. 27, iz Mar. Dev. v Polju. N. p. m.!

lj **Bolniška blagajna samostojnih obrtnikov v Ljubljani** vabi k izvanrednemu občnemu zboru, ki bo v četrtek dne 19. aprila 1917 ob pol 8. uri zvečer v gostilni pri Lovšin-Černe v Hilsnerjevi ulici št. 14. Dnevni red: 1. Ustanovitev invalidnega zaklada za podpiranje onemoglih članov. 2. Razni nasveti. Ker je zadeva zelo važnega pomena, se vabijo p. n. člani, da se tega zborovanja blagovolijo polnoštevilno udeležiti. Odbor.

lj **Potna dovoljenja.** Od c. kr. policijskega ravnateljstva se nas opozarja, da bode potna dovoljenja tudi v bodoče samo v slučaju resnične potrebe in nujnosti oddajala, vsled česar se občinstvo naproša, da omeji svoja tozadevna prizadevanja za pridobitev legitimacij na najnujnejše slučaje.

lj **Tovarniška nezdoga.** S cirkularno žago si je po nesreči odžagal kazalec in poškodoval palec desne roke mizar v tobačni tovarni, 59 let stari Ivan Erjavec iz Glinc št. 172. Prišel je v bolnišnico po zdravniško pomoč.

lj **Izkaznice za kavo** se bodo izdajale pri vseh desetih krušnih komisijah v petek dne 20. aprila 1917 od 8. do 1. ure popoldne.

lj **Oddaja mesa iz cerkve sv. Jožefa.** V četrtek, dne 19. aprila, se bo oddajalo v cerkvi sv. Jožefa za stare udeležnike vojne prehrane meso po znižanih cenah, in sicer 1 kg po 2 K. Rodbine do 3 oseb dobe pol kilograma, rodbine s 4 in 5 osebami 1 kilogram, rodbine s 6 in 7 osebami 1 in pol kilograma, rodbine z več osebami 2 kilograma. Kdor hoče dobiti meso, mora prinesiti s seboj r d e o izkaznico za meso. Da se prepreči nastavljanje in naval, se imajo stranke ravnati po naslednjem redu. Od 2. do 3. pridejo na vrsto rdeče izkaznice s štev. 1 do 250, od 3. do 4. štev. 251 do 500, od 4. do 5. štev. 501 do 750, od 5. do 6. štev. 751 do 1000, od 6. naprej štev. od 1001 naprej. Stranke se opozarjajo, da naj pridejo le tisto uro, na katero so oddeljene, ker sicer trpe vsled nerednih tudi redni. Stranke, ki se ne bodo ravnale po redu, ne bodo dobile mesa.

lj **Maksimalne cene za sladkorne izdelke.** C. kr. urad za ljudsko prehrano je nastavljal maksimalne cene za sladkorne izdelke ter jih razdelil v sedem kategorij. Cene so določene za trgovce, ki jih dobivajo iz tovarn in za drobno razprodajo naravnost na konsumente, in sicer od 4 do 6 vin. za dekaogram. Cene so nastavljene za takojšnje plačilo z 2% skonte pri 100 kg in sicer brez zavijanja. Zavijanje se mora zaračunati posebej. § 3. navedene neredbe določa, da se sladkorni izdelki ne smejo prodajati po kosih, ampak na težo (vago). Cene, ki so določene za drobno prodajo, mora imeti vsak trgovec v svojem lokalu na vidnem kraju nabite. Prestopki teh določb se bodo strogo kaznovali.

lj **Našla se je** večera večja vsota denarja. Dobi se na Mestnem trgu št. 4/1.

lj **Našla se je** zlata verižica z obeskom. Dobi se v Zalokarjevi ulici 12.

lj **Izgubila se je** v ponedeljek dopoldne ročna torbica z denarnico in srebrno uro. Pošten najditelj naj jo odda proti primerni nagradi g. Leopoldini Martinak, Sredina št. 12 (Prule), Ljubljana.

Primorske novice.

200letnica kronanja Matere božje svetogorske. Slavnost, ki so jo obhajale vsako leto goriške krščanskosocialne organizacije tretjo nedeljo po Veliki noči, se letos ne bo obhajala. Ako bo mogoče, obhajali bomo letos dne 6. junija ali nedeljo potem 200letnico kronanja Matere božje svetogorske. Podoba Matere božje svetogorske je bila kronana v Gorici dne 6. jun. 1717. Kronal jo je istrski škof Jurij Marotti, katera je določil v ta namen papežev nuncij na cesarskem dvoru. Letos bomo torej obhajali 200 letnico. Goričanom bi ta slavnost bila v teh resnih in prežalostnih časih v veliko tolažbo. Več o priliki.

Tržaški veletrgovec umrl v Ljubljani. V deželni bolnišnici je umrl sinoči ob 11. uri g. Peter L o s e r, veletrgovec v Trstu, stanujoč v Kočevju št. 116, v starosti 42 let.

Smrtna kosa med begunci. 12. apr. je umrl v bolnišnici v Waidhofnu Michael Skočir iz Vrsna št. 12 pri Kobarižu. — 9. apr. je umrla v Palterndorfu 23letna Katarina Zorn iz Dol. Vrtojbe št. 102. — Obema svetila večna luč! — V Olomucu je umrl narednik Blaž Klanjšek, doma iz Sempasa pri Gorici. — V umobolnici Feldhof pri Gradcu je umrl g. Anton L a v r e n č i č, župan iz Doberdoba. Ko je bil pregan z rodnih tal, se je bil nastanil v Domžalah na Kranjskem, kjer je imel gostilno. Potem je bil poklican v vojno službo in sedaj je došlo žalostno poročilo da je preminul. Imel je nekaj nad 40 let. Naj nočiva v miru!

Zahvalo izreka begunska rodbina c. kr. orožn. stražmojstra Colja g. veletržcu Iv. Ogrinu na Laverci za vso ljubav, ki jo je izkazal njej takoj ob dohodu, posebno pa sedaj ob krstu novorojenčka, in mu kliče: Stoterni Bog plačaj!

Zopet nesreča z ročno granato. Huda nezgoda je zadela družino Jožefa Pegana v Avberju. Otroci so našli ročno granato in tolkli ž njo ob kamenje. Seveda je granata eksplodirala. Dečku, ki jo je držal v roki, se ni zgodilo nič, pač pa je odletel drobec v Jožefo Pegan, ki je blizu zraven prala, ter jo ranil na nogi. Tudi njenega najmanjšega otroka so ranili kosci v obe nogi. Rane so se kmalu zacelile, toda pri Jožefi Pegan so se v nekaj dneh pokazali znaki zastrupljenja krvi s hudimi krči (tetanus). Prepeljali so jo v bližnjo vojno bolnico v Skopem, kjer je kmalu nato umrla. Mož je v vojni službi, doma so štirje nedorasli otroci. Bilo bi pač umestno, da bi vojaška oblast poskrbela, da se neeksplozirane granate skrbno pobere, kadar je vaja končana.

Tobačne izkaznice za mesto Trst se razdelijo tudi za predmestne okraje. Izdaja jih c. kr. finančno ravnateljstvo. Vsakemu imetniku bo odkazana tobakarna v bližini stanovanja.

Goriški mestni magistrat, tačas v Trstu, dosedaj v ulici nadvojvode Josipa št. 7, se preseli v hišo št. 4, II. nadstropje, v isti ulici.

Za gospodarsko povzdigo Trsta po vojni se je vršilo dne 13. t. m. na Dunaju v tamošnji trgovski zbornici v navzročnosti tržaškega namestnika barona Fries-Skencja posvetovanje odbora tržaške trgovske in obrtne zbornice. Po govoru namestnika, ki je poudarjal potrebo sodelovanja vseh prizadetih činiteljev in zagotavljal vsestransko vladno pomoč, je zbor sklenil oživotvoriti organizacijo obsegajočo zastopnike vseh pridobitnih panog, delavstva in tržaške občine, koje naloga bi bila v najožjem stiku z namestništvom in drugimi krajevnimi oblastmi še sedaj začeti s pripravami za gospodarsko obnovo Trsta.

Oglasil se je iz italijanskega ujetništva neki Ferruccio Furlani iz Gorice. — »Rdeči križ« v Švici sporoča to Ernesti Klansig, sedaj stanujoča na Viču pri Ljubljani. Prizadeta naj se zglaš v pisarni »Posredovalnice za goriške begunce v Ljubljani«, Dunajska cesta 38, kjer dobi natančne podatke.

V ruskem ujetništvu. Ruski »Rdeči križ« poroča, da je prišel v rusko ujetništvo neki Drosghig Jožef iz Gorice, ki je služil pri c. kr. dom. pp. št. 27. Oče, Franc Drosghig, iz Gorice, Via Rafut, naj naznani svoj sedanji naslov »Posredovalnici za goriške begunce v Ljubljani«, Dunajska cesta 38, da dobi natančne podatke.

Gospodarske beležke.

Vojaški konji za poljska dela se bodo tudi letos dajali na razpolago v čim največjem številu. Prosilci naj se zglašijo za konje potom okrajnega glavarstva ali pa naravnost na deželni zglasevalnici za delo, ki se nahaja v vsakem deželnem glavnem mestu. Konje dobe prosilci (občine, posestniki itd.) nanovo podkovane in z dobro opremo. Na vsaka dva para konj pride po en mož za nadzorovanje, na 20—30 konj vrhu tega en podčastnik. Za oskrbo ozir. plačo možva in konj mora skrbeti prosilec. Konji se oddajajo le do preklica ter jih je treba v slučaju preklica nemudoma vrniti. V slučaju bolezni mora skrbeti za živinozdravnika in vso nego prosilec na lastne stroške. Kdor bi z živalmi ne ravnal dobro in zanje ne skrbel zadostno, jih mora takoj vrniti in je odgovoren za vso škodo.

— **Prezjemne cene za fižol letošnjega pridelka.** Dosedanje prezjemne cene za fižol so bile v razmerju k drugim pridelkom veliko prenizke, zlasti v razmerju z žitom in graham. Posledica tega je bila, da so lansko leto kmetovalci na Kranjskem veliko manj fižola sadili, kakor običajno. C. kr. kmetijska družba je že lani zahtevala pravično ureditev prezjemnih cen za fižol, toda brez uspeha. V pričetku tega leta je kmetijska družba predložila obširno spomenico o tej zadevi na c. kr. urad za ljudsko prehrano, ki je vsled tega ravnokar odgovoril in sporočil, da prihodnje dni izide naredba, ki določi začasno nove prezjemne cene za nekatere vrste stročnatih sadežev, in sicer za fižol in grah letošnjega pridelka na 80 K za 100 kg. S to ceno je kmetovalcem kolikor toliko ustrezno in zato se nujno pozovejo letos po možnosti veliko fižola nasaditi. — C. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani.

— **Amonijev sulfat je izborni učinkujoče dušičnato umetno gnojilo za krompir.** Krompir zahteva zelo gnojno njivo, toda sveži hlevski gnoj mu ne prija, ker povzroča na krompirju razne bolezni in zlasti gnilobo. V sedanjih razmerah se seveda ni ogniti gnojenju krompirja s svežim hlevskim gnojem in tisti, ki ima tega premalo ali sploh nič, naj krompirju gnoji z amonijevim sulfatom. 100 kg amonijevega sulfata na hektar poviša pridelek krompirja za dobrih

25 stotov, 200 pa za dobrih 50 stotov. Na hektar je torej vzeti 100 do 200 kg, ali na ar 2 do 4 kg, oziroma na štirjaški meter 20 do 40 dkg tega gnojila. Amonijev sulfat se raztrese na razorano njivo, ki ga je potem z brano podvleči. S tem gnojilom se pa lahko krompirju gnoji tudi še po saditvi in celo potem, ko je krompir ozelenel, če se po vrhu potrese in z grabljami zavleče. Kmetijsko ministrstvo je zaradi večjega pridelka krompirja naknadno in izjemno amonijevega sulfata, ki utegne priti v kakih desetih dneh v Ljubljano. Naročila na amonijev sulfat sprejema c. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani. Prav posebno koristno je krompirju gnojiti še z žveplenokislom kalijem ali z žveplenokislom kalijevo magnezijo, katera gnojila se tudi dobe pri imenovani družbi. Naročila se izvršujejo po vrsti priglasov, kolikor časa je kaj zaloge, in imajo seveda družbeni udje prednost. — C. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani.

Pridelovanje spomladanske repice se našim poljedelcem in zlasti še lastnikom vrtov ter vrtnarjem posebno priporoča, ker tvori ta vrsta repice prvo spomladansko prikuho. Seme take repice se dobi po vseh trgovinah s semeni. Pridelovanje ne dela mnogo težav in je pridelek vsestransko zadovoljiv.

Našo trgovske zveze z Ameriko. Zedinjene države so l. 1911. uvozile v našo monarhijo za 290 milijonov, l. 1912. za 349 milijonov, l. 1913. pa za 323 milijonov kron. Monarhija je v teh letih izvozila 64, 67 in 75 milijonov. Pač pa so precejšnje milijone poslali naši izseljenci. Amerika nam je pošiljala največ bombaževino, baker, nekaj lesa, usnja in drugih rudnin. Mi smo razum nekaj hmelja pošiljali večinoma industrijske izdelke: steklo, platno, obleko, razne pijske, sladkor, gumbe itd.

Velika važnost letošnjega dobrega spomladanskega obdelovanja.

Doba grozne svetovne vojne sega že v konec tretjega leta. Vsa znamenja kažejo, da je orjaški boj na višku in da se vojna v kratkem času odloči in konča. Silni napor, ki bo storil konec vojni, bo zastavljen bodoče mesece in če naj nas privedejo sedanji krasni uspehi do končne slavne zmage, ne sme odnehati od svojih do skrajnosti napetih sil niti en činitelj, v čegar rokah je usoda našega cesarstva.

V sedanji vojni ne odloči samo vojaška sila, ampak v isti meri, če morda ne še v večji, gospodarska žilavost države, ki jo je največ iskati v sedanjih razmerah v kmetijskem pridelovanju. Vojak in kmetovalec torej stojita tako rekoč oboja v fronti in zato sta ona dva tista, ki odločita zmago in konec vojne.

Naš kmet in prav posebno starejši kmetovalci, ženske in mladina, so doslej spolnili v čudoviti meri svojo dolžnost in pri zadnjem naporu, ki se ga sedaj od njih zahteva, ne sme nihče odnehati ali celo omagati, temveč mora dati od svojih duševnih in telesnih sil notri do skrajnosti vsakdo kolikor le zmora, da se vzdrži zadostno kmetijsko pridelovanje v prid boreči armadi, vsem drugim slojem in nič manj v prid kmetovalcem samim. Edino lakota bi nam mogla iztrgati iz rok težko priborene zmage, a to je izključeno, če kmetovalci to pomlad vestno zvrše svojo dolžnost.

Od letošnjega pridelka naše zemlje zavisi zmaga ter naša bodoča usoda in to tudi ne glede na skorajšnji mir, kajti s pridelki letošnje letine nam bo šlo za prehrano še bolj tesno, kakor z lanskimi, ker zaloge so še bolj izčrpane in vsled slabejšega obdelovanja in gnojenja polja, čemur se v sedanjih razmerah ni ogniti, ne smemo računati letos na obilo in bogato žetev.

Največja napaka bi pa bila, če bi se kmet ozlovoljen po sicer potrebnih naredbah ki globoko posegajo v naše gospodarske prilike, ali če bi bil užaljen vsled naapdov in preganjanj, pričel kujati! Vse, kar ni bilo prav, so zagrešili krogi, ki kmetijskega dela dovolj ne razumevajo in bodimo pravični, tudi kmetovalci sami, ki se že pred vojno s svojo nebriznostjo niso pridobili tiste veljave in tistega vpliva, ki jim po vsej pravici gre, in so zato med vojno zavladali nad kmetovalci skoraj sami nestrokovnjaki. Za enkrat ne imejmo drugega pred očmi, kakor edinole dobrobit in bodočnost naše lepe domovine! Do zadnjega delozmožnega pripadnika kmetijskega stanu, naj vsakdo stori v polni meri svojo dolžnost do skrajnosti in le en klic naj vse kmetovalce vodi: »V s i v u n n a p o l j e, k a r j e s p o s o b n i h z a d e l o, d a s p l u g o m i n o r o d j e m p o m a g a j o p r e m a g a t i z l o b n e n a k a n e n a š i h s o v r a ž n i k o v !«

Za pridelke letošnje letine so že sedaj zagotovljene znatno boljše cene in istotako se vse tako preuredi, da ne bo več prejšnjih krivic.

Poglavitno naše krušno žito je ozimno; ta je že v zemlji, zato nam ni več zanj skrbeti. Sedaj pomladi prihajata v poštev jara pšenica in rž, ki pa pri nas nista posebne važnosti in se zato gre sedaj spomladi glede žita največ le še za ječmen in oves. Sejte tega jarega žita kolikor vam razmere pripuščajo in če so v zadnjih dneh bile oblasti vsled nujnih potreb prisiljene odvzeti še nekaj semenskega jarega žita, se bo vsled tega z jarim žitom obdelano polje seveda moralo nekoliko skržiti, a zato bo pridobljeni prostor za druge veljavne pridelke, kakor za krompir, turščico itd. Pokladajte največjo važnost na zadosten pridelek krompirja, ki po skušnji zadnjega časa največ zaleže za splošno prehrano; posadite med krompir in turščico toliko fižola, kolikor ga pri umnem ravnanju le gre; nasadite veliko zelja, ki je istotako važno živilo za živo; ne zamudite sejati veliko prosa v svrhu izdelovanja dragocene in redilne kaše; prav posebno izkoristite ugodne naše podnebne razmere, ki nam dopuščajo dobivati na naših njivah dvakratni pridelek, namreč s setvijo strniščne ajde in strniščne repe, ki je letos toliko zalegla, da se tega malokdo zaveda. Brez živinoreje in poljedelstva, zato tudi nanjo ni pozabiti in z vso marljivostjo poskrbeti za zadostno krmo. Sadite krmsko peso; sejte med žito po možnosti veliko korenja, in če travnikov že ne morete pognojiti, pa jih vsaj prebranjajte, kajti pomladi preblečeni travniki dajo veliko več in boljše seno.

Gustav Pirc.

Zadružni shodi zadruga krojačev in krojačic v Ljubljani

se je vršil preteklo nedeljo dne 15. aprila 1917 ob 10. uri dopoldne v dvorani Kodolskega doma. O delovanju zadruga je poročal načelnik g. Jeločnik in poudarjal, da ima zadruga 144 članov in sicer: 88 krojačev in 52 krojačic. Oproščenih je bilo preteklo leto 47 vajenc in vajencev. Načelnik se je zahvalil obrtno pospeševalnemu uradu, kateri je v preteklem letu pridelil strokovni tečaj za krojačice, zlasti za tiste, ki so bile ravno oproščene.

Zadruga je imela v preteklem letu 2303 K 63 vin. dohodkov in 1525 K 25 vin. stroškov, tako ima čistega dobička 778 K 38 vin. Skupno premoženje zadruga znaša koncem l. 1916 4779 K 45 vin.

Tudi nova bolniška blagajna, katero je ustanovila zadruga za svoje člane, izoborno posluje. Polletni dohodki l. 1916, odkar bolniška blagajna posluje, so znašali 2640 K 49 vin., izdatki pa 1563 K 69 vin. torej ima prebitka 1563 K 69 vin. Računski zaključek se je odobril soglasno.

Vojnega posojila je zadruga podpisala v minulem letu dvakrat po 500 K, kar so navzoči z glasnim odobravanjem in slava klicni na našega presvetlega cesarja Karla odobrili.

V nadzorovalni odbor bolniške blagajne so bili izvoljeni: gg. Polhajner, Bizjak in gospodična Jelenc, namestnikom pa g. Može, Mohoroč in gospa Blei. Ker zadruga proračun za l. 1917 ne izkazuje izgube, marveč še nekaj dobička, je sklenil občni zbor zadruga, da ne bo tekoče leto pobiral nobenih doklad od svojih članov.

Pri posvetovanju o ustanovitvi »Surovinskega društva« za krojače in šivilje se je razvila daljša debata. G. Globevnik je naglašal nujnost tega društva in poudarjal, s kakimi težkočami se imajo danes boriti krojači in šivilje pri nabavljanju blaga in pritliklin; ravno isto je poudarjal g. Polhajmer.

Predsednik obrtno pospeševalnega urada g. Krežar se je zahvalil načelniku za povabilo, ter poudarjal važnost surovinskega društva. Če bi bila zadruga sred vojno ustanovila tako društvo, je gotovo, da bi bilo med tem časom marsikaj dobrega storila za svoje člane. Pa tudi danes še ni prepozno; surovinska zadruga naj se ustanovi in prične z delom in pripravami, da bo potem, ko nastane mir, tem uspešnejše pričela delovati. Na Dunaju se je sestavil odbor, v katerem so vse kronovine naše monarhije zastopane v odboru zadruga. Namen tem posvetovanjem je, kako preskrbeti vračajočim se obrtnikom, ko nastane mir, kredit, delo in surovine. Pri vseh posvetovanjih se je vedno najbolj poudarjalo, da bo v prvi vrsti preskrba surovin najvažnejše vprašanje.

Vojaških del pri obrtno-pospeševalnemu uradu se začetkom l. 1915 ljubljankrojači niso intenzivno udeležili, ker so imeli dovolj privatnega dela, v l. 1916 so pa že bolj pri zavodu povpraševali po delu. Zavod je izdelal in odposlal v l. 1915 sledeča krojaška dela: 103 plaščev, 8607 hlač, 10.001 bluz, 5.151 telovnikov; izplačal je

za ta dela zavod l. 1915 51.742 K 32 vin. Leta 1916 pa je zavod izdelal in odposlal 7377 hlač, 9670 bluz, izplačal pa je 37.173 K 70 vin. na zaslužkih. Krojači iz Ljubljane in okolice so v l. 1915 napravili: 696 hlač, 1507 bluz, in 660 telovnikov; dobili so izplačano na zaslužku: 5196 K 88 vin.; l. 1916 pa 1056 hlač in 2575 bluz; na zaslužku so dobili izplačano 7156 K 36 vin.

Zadruga je napravila vlogo na mestni magistrat radi petroleja. Mestna aprovizacija se trudi z dež. vlado, da tudi te vprašanje končno uredi. Ravno sedaj so o tem posvetovanja, upati je, da se stvar v najkrajšem času prav ugodno reši, tako da bodo tisti, ki morajo pri petrolejski luči delati, petrolej dobili.

Pri ustanovitvi surovinske zadruga bodo gotovo šle vse merodajne oblasti na roko, tako da je zadruga v tem oziru lahko brez skrbi; gre se sedaj le za to, da člani vso stvar pridno vzamejo v roko in uspeh ne bo izostal. G. zadrugi instruktor Steška je tudi poudarjal važnost surovinske zadruga in obljubil v polni meri pomoč. Za takojšnjo ustanovitev zadruga je nastopil tudi g. Gestrin in priporočal, naj se takoj izvoli pripravljalni odbor. V pripravljalni odbor so bili izvoljeni: gg. Krstnič, Gestrin, Rožič, Polhajmer in načelnik Jeločnik. Za šivilje pa gospa Jelenc Marija, šetinc Jožefa, Palme Marija in Šarc Marija.

Končno je g. načelnik pozval navzoče, naj vendar svoje vajence in vajenke o pravem času prijavijo zadrugi, kakor je navedeno v zadrugi pravilih.

Šmarnice za leto 1917, ne izidejo. Iz prejšnjih let so v Katoliški bukvarni v Ljubljani na razpolago še sledeče Šmarnične knjige:

Šmarnice Arskega župnika. Razlaga lavretanskih litanij z življenjepišom bl. župnika Janeza Vianaja, od leta 1912. Cena 3 K. Ta snov je gotovo zelo primerna za Šmarnice; razlaga je jedrnata in snov, ki je za vsak dan določena, ne predolga, zato bodo te Šmarnice poslušalcem zelo ugaiale; razlaga sledi za vsak dan zgled iz življenja blaženega župnika Vianaja iz Arsa, ki je živel v duhu svetosti v minulem stoletju; ob koncu pobožna vaja in molitev.

Marija v predpodobah in podobah. Šmarnice. Zbral Jož. Volc, župnik, od leta 1904. Cena 3 K. Pisatelj nam slika božjo Mater Marijo v starodavnih predpodobah in podobah, vzeti iz sv. pisma. Lepim premišljevanjem je dodan za vsak dan zgled iz življenja Marijinih čistilcev.

Devica verna. Šmarnice. Spisal J. Godec, župnik v pokoju. Cena 3 K. Predmet Šmarnicam so nekatere verske resnice, ki jih pisatelj kratko in jedrnatno razloži; obenem ovrže razne ugovore proti razloženim verskim resnicam.

Šmarnice, Marijine čednosti in dobrote po ponatisu S. J. in Schepers Radempt, spisal P. Ladislav O. S. Fr. od leta 1900. Vez. 3 K. Pisatelj nam krasno slika Marijine čednosti in dobrote; za vsak dan nam doda zgled, kako Marija pomaga. Na koncu knjižice kratek molitvenik.

Dr. Josip Jerše, Šmarnice. Mati čudovita. Vez. 3 K.

Naročajte nabitke iz usnja, s tem prihranite podplate. Cena z žeblički za en par za gospode K 1'80, za dame K 1'50, za otroke K 1'20. Zaradi drage poštnine priporoča se naročiti za več parov skupaj. Dobe se pri Peter Kozina & Ko. v Ljubljani.

Tek se pojavi s pospešitvijo prebave. Kdor trpi na zaprtju, naj jemlje Fellerjeve prebavo pospešujoče, milo odvajajoče Rhabarbara-kroglice z znamko »Elsa-kroglice«. 6 škatel stane franko le 5 K 57 vin. pri lekarju E. V. Fellerju, Stubica, Elsatrg št. 134 (Hrvatsko). Priporočajo jih mnogi zdravniki. 100.000 zahvalnic. (ve)

Prazne vreče

vsake vrste in v vsaki množini
kupi in plača po najvišjih cenah trgovska firma
J. Kušlan, Kranj.

Proda se pod ugodnimi pogoji

lepo posestvo

z 8 orali zemljišča, obstoječe iz ene hiše, v kateri se je veliko let izvrševal gostilniški in trgovski obrt, z zelo prostornim gospodarskim poslopjem v **Zagradcu šte. 32**, od železniške postaje Zatičina 8 kilometrov oddaljeno, na križišču dveh prometnih cest ter je zelo pripravno za vsako obrt. Proda se tudi samo hiša brez zemljišča. — Tozadevna pojasnila daje **Jakob Škerlj**, posestnik v **Žužemberku**, Dolenjsko.

Zahvala.

Za vse dokaze sočutja ob bridki izgubi iskrenoljubljene soproga, predobrega očeta, gospoda

Ni o Stanonika

nadučitelja v pokoju

ter vsem, ki so spemili blagopokojnega na njegovi poslednji poti, osobito prečastitemu gospodu Ivanu Vrhovnik župniku trnovskemu, dalje mil. gospodu dekanu Kolarju, veleč. gosp. kanoniku Sušniku ter častitemu o. Teodorju Tavčarju z Vica, vsem gospodom učiteljem in učiteljicam izrekamo tem potom našo najtoplejšo zahvalo.

Sv. maša zadržnica se bode brala v petek, 20. aprila ob 6. uri zjutraj v trnovski cerkvi.

Ljubljana 17. aprila 1917.

Žalujejo ostali.

Jožef Jug

pleskarski
in likarski
mojster

Ljubljana, Rimska cesta 16

se priporoča cenj. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. Solidna in točna postrežba. 804

Hiša

z dvoriščem in vrtom v Kranju, moderno zidana, z 20 sobami s pritliklinami, lepe kleti, na najboljšem prostoru za nakupovanje poljskih pridelkov, tudi za vinsko trgovino ali za gostilno izvrstno sposobna, se proda za 50.000 K. — Ponudbe do 1. maja 1917 na M. V. poste restante Kranj.

Dobri brivski in lasestrižni aparati

La britev iz srebro-jekla K 3-50, 4, 5; varnostni brivski aparati, poniklani K 3, 5, zn. »Perfekte« s 6 rezili K 16, 20; dvo ez. res. rezila tucat K 5, 6. Ia lasestrižni aparati K 11, 12. Zamena dovoljena ali denar nazaj. Pošilja po povzetju ali predplačilu c. in kr. dvorni založnik **JAN. KONRAD**, izvozna trvdka, Brux št. 1755, Češko. 112

Čebulček

deteljna, iraona, vrtna in hvalježna cvetlična semena na debelo in drsbno priporoča

Sever & Urbanič,
Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Trgovci z dežele pozor!

Od danes naprej se prodaja na javni dražbi v Ljubljani, Stari trg šte. 11a razno manufakturno blago, moško in žensko perilo, rute, kravate, drobno blago itd., itd.

Prodaja.

Radi visoke starosti našega sedanega trgovskega in tehniškega upravitelja paromlina in tvornice testenin, ki je stopil že v 70. leto ter je obenem solastnik podjetja, prisiljeni smo

prodati naš paromlin in tvornico testenin v Senju.

Motor je stroj Compound na paro 50 H. P. s kondenzom na površini ter je proizvod trvdke »Alpine Montangesellschaft v Andritz-u« pri Gradcu s kotlom »Belleville« iz St. Denis na Francoskem s cevmi za vodo tako, da v kotlu ni mrzila, marveč topla voda od 30° do 40° C, vsled česar se porabi zelo malo premoga.

Paromlin sestoji iz šest parov kamnov, vrhutega ima vse stroje za proizvodnjanje rumenega žitnega zdroba, avtomatski aparat za stopanje ječmena ter vse stroje za čiščenje raznih vrst žita.

S paromlinom je spojena povse moderno opremljena tvornica testenin, za katero je dobavila stroje slovita trvdka Barone & Co. v Milanu.

Zgradba paromlina in tvornice testenin je zelo solidna in trinadstropna ter leži ob morski obali, s čemur je zelo olajšan dovoz in izvoz.

Za žitne zaloge se nahaja v prizemlju dvigalo, ki je prenaša v poljubno nadstropje; za razsvetljavo je po vseh prostorih vpeljana acetylenska plinova luč.

Ker obstoji to podjetje že nad 30 let, je povsem naravno, da ima zelo obširno klientelo, tem bolj, ker podobnega podjetja ni v celem hrvatskem primorju od Reke do dalmatinske meje.

Paromlin je oskrbljen z veliko množino premoga in zadostno količino karbida za acetylensko razsvetljavo, vsled česar je mogoče vsak čas pričeti z rednim obratom.

Reflektantje se prosijo, naj se obračajo naravnost na trvdko »Prvi hrvatski primorski paromlin in tvornica testenin« Art. Baccich & Poschich v Senju, Hrvatsko Primorje.

Iščem za svojo manufakturno trgovino izučeno

prodajalko

veščo slovenskega in nemškega jezika. Nastop takoj. Plača in drugo po dogovoru. Ponudbe s spričevali na trvdko Rafael Thaler, Škofjaloka.

Kostanjev les

od 1 m dolgosti, 10 cm debelosti naprej, v deblih in polenih

kupi po najvišji ceni trvdka

J. Pogačnik,

Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 13.

Spreje se k dveletni deklici pridno in

pošte

dekle

katero govori dobro slovensko in nemško. Kje, pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 953. (Znamka!)

Deklica

stara 15 let, želi vstopiti v kako večjo trgovino v mestu.

Bila je eno in pol leta v trgovini mešanega blaga. Mesto je morala zapustiti zaradi vojnih razmer. Ponudbe naj se pošljejo na upravnistvo Slovenca pod št. 955.

V trajno službo se vzamejo zanesljivi

hlapci,

tudi ženske, vajene konj, in

delavci.

Naslov se izve pri upravi »Slovenca« pod št. 959, ako znamka za odgovor.